ч. 274 (11.235). Львів, четвер 8. грудня 1927. Ceoplowa oplata zaplacona ryczaltem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вибори розписані.

Львів, 7. грудня 1927.

В „Деннику Законів“ польської республики з 5. ц. м. (ч. 107) появився декрет президента республики про розписання виборів до польських законодатних установ, до сойму і сенату. Згідно з постановами конституції визначено речинець виборів до сойму на 4. березня, а речинець виборів до сенату на 11. березня 1928.

Таким чином декрет президента розвіяв усякі сумніви, які накопичилися були біля питання: будуть чи не будуть розписані вибори до законодатних установ? На основі аналізи відносин і двоглядно-половинчатого становища уряду ми все твердили, що вибори є неминучістю. Та все таки в деяких колах нашого громадянства — і не лише нашого! — пануючими були глибокі сумніви, а в декого то й „певність“, що виборів не буде. Сьогодні всі сумніви є вже за нами.

Одночасно до президентського декрету — згідно з постановами виборчої ординації — додано виборчий календарик з означеними речинцями поодиноких функцій і чинностей, звязаних з добою виборів. Виборчий процес починається 13. грудня 1927 визначенням вісьмох членів Держ. Виборчої Комісії головними (найчисленнішими) соймовими клюбами, а кінчається виборчим актом в днях 4. і 11. березня 1928 р.

Виборча ординація до законодатних установ є незвичайно складна, скомплікована: Своїми речинцевими вимогами, яких є безліч на протязі трьох місяців, вона створює додатні виборчі наслідки лише для організацій метких, суцільних і сторожких. Недодержання котрого-небудь з поданих у виборчому календарику речинців мститься на дальшому ході виборчого процесу. Тому виборча доба вимагає від нас maximum уваги, сторожкости і напруження. Наша національна організація, як у центрі, так і на провінції, мусить бути постійно на варті. Вона мусить безперервно допильновувати поодиноких речинців та виповнювати всі вимоги виборчої ординації в громаді, районі (голосування), виборчій окрузі і воєвідстві, як владі адміністраційній і сенатській виборчій окрузі. Докладне ознайомлення з постановами виборчої ординації є особливо конечне для нас, бож ми вперше приступаємо до виборчого акту на основі польської виборчої ординації.

З моментом розписання виборів входимо в добу виборчого руху. Формально період виборчого руху починається з хвилею розвязання сойму і сенату, та ясно, що фактично доцільна виборча агітація наступає аж із хвилею розписання виборів. На наших організаціях лежить обовязок негайно приступити до проведення виборчої агітації, щоби ознайомити населення зі складною виборчою ординацією та заздалегідь протиставитися всім виборчим [illegible], які чорним гайвороннями кинуться на наші села.

Ясно, що крайний час довести до єдности і суцільности українсько-національного фронту. Тут нічого довше гаятись. Треба ясно, докладно і невідкличнo зясувати собі справу, з ким ідуть до виборів українські партії за яку мету бажають осягнути у виборчій акції [illegible] поволікання, пітійські неясности, які розпускають деякі наші політичні групи, думаючи, що вони ведуть велику диплъоматичну гру, є крайно шкідливі. Clara pacta claros faciunt amicos. І не інакше. Треба ясно і недвозначно рішитися, бо від такого чи іншого вигляду українського виборчого фронту, а також і виборчого бльоку непольських народів залежить хід, форма і зміст виборчої агітації.

Вибори розписані. З тією хвилею все українське громадянство мусить стати на сторожі, на варті.

Вибори до сойму і сенату.

Розпорядок президента про вибори. — Виборчий календарик.

В Дневнику законів Річипосполитої ч. 107 з дати Варшава, 5. грудня 1927 находимо розпорядок президента Річипосполитої про вибори до сойму і сенату. Розпорядок звучить: На основі 18-го артикулу виборчої ординації до сойму, вміщеної в законі з 28. липня 1922 р. (Дн. зак. Річипосп. ч. 66. поз. 590), а також 9-го артик. виборчої ординації до сенату, вміщеної в законі з дня 28. липня 1922 (Дн. Зак. Річипосп. ч. 66. поз. 591) заряджую вибори до сойму і сенату Річипосполитої. Голосування до сойму відбудеться 4. березня (марта) 1928 р., до сенату 11. березня (марта) 1928 р. Виборчі чинности треба виконати в речинцях, поданих і вичислених у виборчім календарику, який долучений до цего розпорядку. Слідують підписи президента, голови ради міністрів і міністрів внутрішніх справ і справедливости.

Долучений до розпорядку календарик звучить:

13. грудня 1927. Вісім найчисленніших посольських клюбів предложать генеральному виборчому комісареві вісім членів Державної Виборчої Комісії і стільки ж їх заступників.

15. грудня 1927. Генеральний виборчий комісар іменує на внесення президента відповідного Апеляційного Суду провідників Окружних Виборчих Комісій. Воєводи теж іменують по одному членові Окружних Виборчих Комісій.

Адміністраційна влада I. інстанції оголошує в усіх громадах про їх поділ на райони голосування*, про виборчі льокалі та про льокалі урядування Районових Виборчих Комісій, а рівночасно ниж влада повідомляє про те провідника Окружної Виборчої Комісії і Головний Статистичний Уряд.

Головний (генеральний) виборчий комісар оголошує в „Моніторі Польскім“ особовий склад і урядовий льокаль Державної Виборчої Комісії, місце, час, спосіб і остаточний речинець зголошування державних виборчих ліст.

17. грудня 1927. Головний виборчий комісар оголошує в воєвідському урядовому деннику номінацію (іменування) провідників Окружних Виборчих Комісій і їх заступників. Провідник оголошує номінації членів Окружних Виборчих Комісій, яких він іменує.

Міські ради, згідно збори начальників громад переводять вибір членів Окружних Виборчих Комісій, про що повідомляють окружного виборчого комісара.

19. грудня 1927. Провідник Окружної Виборчої Комісії оголошує особовий склад Комісії в воєвідськім урядовім деннику. Окружна Виборча Комісія оголошує в усіх газетах округа про день виборів, години голосування, число послів, яких має вибрати округ, про місце, час, спосіб і остаточний речинець зголошування кандидатів і заяви про прилучення окружної лісти до державної, а також про особовий склад і урядовий льокаль Окружної Виборчої Комісії.

20. грудня 1927. Громадська (гмінна) рада, згідно збори війтів (солтисів), згідно урядовий комісар, згідно повітовий виділ іменує або визначує трьох членів Районової Виборчої Комісії і стільки ж заступників.

25. грудня 1927. Начальники громад (гмін), (президенти, бурмістри, війти) приготовляють для кожної місцевости список виборців у трьох примірниках. Провідник Окружної Виборчої Комісії повідомляє начальників громад про склад Районових Виборчих Комісій і подає про те публично до відома.

26. грудня 1927. Начальники громад пересилають три примірники списку виборців Окружним Виборчим Комісіям.

1. січня 1928 р. Районова Виборча Комісія пересилає один примірник списку виборців до Окружної Виборчої Комісії.

2. січня 1928. Окружна Виборча Комісія викладає списки виборців до прилюдного перегляду.

15. січня 1928. Останній день виложення списків виборців до прилюдного перегляду.

16. січня 1928. Останній речинець для зголошування рекламацій до Районових Виборчих Комісій проти пропущення в списку або проти вписання когонебудь невідповідального.

22. січня 1928. Останній речинець для зголошування спротиву від рекламацій в справі вичеркнення зі списку.

24. січня 1928. Зголошування державних ліст кандидатів.

26. січня 1928. Районові Виборчі Комісії пересилають Окружним Виборчим Комісіям два примірники списку виборців.

30. січня 1928. Районові Виборчі Комісії приймають неспізнені спротиви проти вичеркування зі списку виборців і пересилають їх додатково до Окружних Виборчих Комісій.

1. лютого 1928. Кандидати з державних ліст складають на руки провідника Державної Виборчої Комісії заяву про згоду старатися за мандати, а також ствердження, що кандидат уважає себе громадянином держави і що згідно з його найглибшим пересвідченням має пасивне виборче право.

3. лютого 1928. Головна Виборча Комісія оголошує в „Моніторі Польскім“ державну лісту кандидатів.

Зголошування окружних ліст кандидатів.

5. лютого 1928. Окружні Виборчі Комісії пересилають Районовим Виборчим Комісіям два примірники остаточно затвердженого списку виборців. Рівночасно треті примірники списку виборців пересилають відповідним начальникам громад.

9. лютого 1928. Провідники Районових Виборчих Комісій викладають остаточно затверджені списки виборців до публичного перегляду.

11. лютого 1928. Кандидати з окружних ліст складають на руки провідника Окружної Виборчої Комісії заяву про згоду старатися за мандати, а також ствердження, що кандидат уважає себе громадянином держави і що згідно зі своїм найглибшим пересвідченням має пасивне виборче право.

Повновласники окружних ліст кандидатів складають на руки провідника Окружної Виборчої Комісії заяви про прилучення окружних ліст до державних.

13. лютого 1928. Останній день викладання остаточно затверджених списків виборців до публичного перегляду.

21. лютого 1928. Окружні Виборчі Комісії достарчають Районовим Виборчим Комісіям афішів з лістами кандидатів для їх розплякатування.

4. березня (марта) 1928. Голосування до сойму.

7. березня 1928. Засідання Окружних Виборчих Комісій для усталення висліду виборів до сойму.

11. березня 1928. Вибори до сенату.

14. березня 1928. Засідання Окружних Виборчих Комісій для усталення висліду виборів до сенату.

* Район (обвуд) обіймає або одну місцевість, в якій є 3000 голосуючих, або кілька менших місцевостей, віддалених не більше як на 5 км. від себе, що мають разом 3000 голосуючих. — Ред.

Приклад ощадности і самопомочи.

Кооперація українських купців і ремісників у Станиславові.

Подаємо приклад доцільної ощадности наших купців і ремісників у Станиславові, який повинні наслідувати й інші міста, бо форма цеї ощадности й самопомочи показується дуже практичною і в своїх наслідках повинна нам принести великі користи.

Перед трьома роками заключено за спонукою бляхарського майстра п. Северина Спігуровича 12 українських купців і ремісників устну умову спілки, яка поставила собі за мету купно або вибудування спільного дому, де крім мешкань були би приміщення і на склепи; умову списано у формі протоколу для памяти.

Члени сходяться в льокалі ремісничого т-ва „Зоря“ що-неділі в полудне і складають по 15 зол. тижнево на створення спільного фонду в руки скарбника, якому члени дали повновласть власним іменем заступити всіх членів перед судом і властями. Вкладки поміщені в „Українській Міщанській Касі“, однакож тільки члени спілки мають право брати позички з того фонду за відповідною порукою звороту й оплатою добровільних датків, які спілка призначила на побільшення майна спілки. Кожний член може виступити зі спілки і зажадати звороту свого уділу, який з днем 1. XI. 1927. виносив 3.370 зол. на кожного спільника. Дотепер не було випадку опізнення в заплаті вкладки, бо пізнявий спільник мусить заплатити грошеву кару до спільного фонду. Не треба й казати, що користування тим фондом дає членам можливість економічного розвитку й нагоду ощадности.

На зразок тої спілки повстала у минулім році друга спілка, зложена з 18 економічно слабших наших купців і ремісників, де тижнева вкладка виносить 5 зол. Фонд цеї спілки зростає теж постійно. В той спосіб спільний економічний інтерес обєднує всіх наших купців і ремісників у Станиславові; вони творять якби одну велику родину, якої члени взаїмно помагають собі радою і грішми. Добровільна ощадність у тих спілках є скомбінована з примусовою щотижневою вкладкою і через те спільний фонд спілок скоро побільшується.

Практичних порад у справі оснування і ведення такої спілки в інших

нашим містах може уділити на основі трьохлітнього досвіду п. Северин Снігурович, купець у Станиславові.

Л. Т.

Радянська Україна

Херсонський і Камянець-Подільський музеї.

В харківському „Комуністі" находимо цікаві інформаційні дані про два провінціональних музеї на Україні. Є їх там як відомо, більше десятка. Свого часу подавали ми докладний їх список. Та інформаційні дані виключно про ті два мають для нас не малий інтерес з уваги на зібрані там матеріяли.

Цікаві дані — читаємо в „Комуністі" — подає херсонський історично-археольогічний музей. Роки жовтневої революції, взагалі, сприяли буйному розвиткові цього музею, за час 1917-20 рр. музей дістав низку цінних колекцій з художніх виробів, картин, книжок, здебільшого французьких, видання XVIII століття, тощо. Зокрема треба відзначити, що наприкінці 1917 року музеєві з великими труднощами вдалося вивезти з Кишинева цінну колекцію Суручуна, що збагатила музей більш як на 300 античних статуй, урн, тощо.

Доба 1920-23 р. для херсонського, як і для низки інших музеїв, була періодом занепаду. Музей за ці роки нічого не придбав. Зате, починаючи з 1923 р. стан музею швидко кращає, він розгортає свою роботу і збагачується низкою нових цінних памяток старовини й культури. За цей час, тобто з 1923 р. і до сьогодні музей придбав понад 1500 ріжних експонатів. Вдалося розгорнути археольогічні розкопини в ріжних місцях України. Розкопано низку курганів, городищ, тощо.

1925 р. херсонському музеєві вдалося придбати Бориславський скарб, вагою більш як на 20 кільогр. Складається цей скарб з ріжних бронзових річей. Проведено розкопини Любимівського городища, де відкрито новіше напарування з поливною багатофарбовою керамікою і віднрито один фундамент римської кладки і римський брук. За найцікавіше придбання музею 1927 р. треба вважати Кезегійський скарб. Цей клад знайшли пастухи в кучугурах. Його, правда, хоч трохи пограбовано і знищено, але й рештки теж багаті. Складається скарб з ріжних золотих річей, річей оздоби, тощо. На місці знахідки скарбу провадяться розкопини. Виявляється, що в кучугурах була ще сила річей, — ріжний скляний, глиняний і срібний посуд, кольчуги, залізні річи, ремінь, футра, але їх пограбували місцеві шукачі скарбів.

Такі етапи в останні роки пройшов і другий поважний історично-археольогічний музей, — Камянець-Подільський. Музеєві цьому першими роками революції довелося охороняти своє добро від ріжних непрошених гостей. Силами персоналу вдалося майже все зберегти, — пограбовано лише трохи книжок. Взагалі-ж часті зміни влад на Поділлі і бандитизм зле відбилися на стані музею. Відродження і розгорнення роботи музею почалося після того, як на Поділлі остаточно затвердилася радянська влада. Музей розгорнув красназвчу роботу, в якій знайшов активних допомiжників серед місцевих культурних сил і селянства. Музеєві вдалося набути низку експонатів, переважно етнографічного характеру. По деяких селах утворено гуртки музею, що складаються з місцевих активних допомiжників в музейній роботі.

Розгорнув музей і археольогічну роботу. Йому вдалося знайти кілька місць з залишками трипільської культури, — зібрано ріжний посуд та інші памятки цієї культури. На Камянеччині силами музею знайдено багато старовинних монет, — польських, римських і візантійських. Велику роботу музей провів щодо утворення відділу революції. Цей відділ обіцяє бути досить багатим. Для нього вже зібрано ріжні революційні видання, тощо.

На Поділлі мешкає багато жидів і музей вирішив влаштувати в себе відділ памяток жидівської культури та старовини. Частину експонатів, що складається з ріжного одягу, річей культур, старих книжок, то-що вже зібрано. Загалом Камянець-Подільський музей на сьогодні нараховує понад 10 тис. експонатів. Музей став поважним культурним осередком. Про культурне значіння його свідчить хочаб і те, що кількість відвідувачів, порівнюючи з 1917 р., зросла на сьогодні в пять разів.

Найближчі завдання в галузі піднесення сільсько-господарської продукції.

V. Сільсько-господарське шкільництво.

Сільсько-господарська школа, як і всякі державно-громадські заходи професійно-технічного характеру, приносять користь і окремим особам —господарям і цілій суспільности — народові.

Американські вчені пробували визначити в долярах щорічну матеріяльну користь для господаря від шкільної освіти. За даними проф. Макарова американський фармер мав такий заробіток від свого господарства: 1) В городньо-молочарському районі: а) коли укінчив нижчу школу — 318 долярів у рік, б) коли укінчив середню школу — 622 дол. у рік, в) коли укінчив високу школу — 847 дол. у рік. 2) В кукурузяному районі: а) 550 долярів у рік, б) 727 дол. у рік, в) 885 дол. у рік.

Народньо-господарське значіння сільсько-господарської школи легко бачити з нижче уміщеної таблиці про сільсько-господарське шкільництво в 1923 р. Найвищі врожаї з 1 гект. (30,9 сотнарів з гкт. пшениці) бачимо в скандинавських країнах, де якраз найліпше розвинене і сільсько-господарське шкільництво.

Потребу в сільсько-господарській школі все більше й більше відчуває наша суспільність. Усе частіше й частіше появляються в нашій пресі статті, в яких підіймається питання то про перенесення Подебрадської Академії на Волинь, то про відкриття нової високої сільсько-господарської школи на українських землях. На мою думку питання ставиться цілком не в тій площині, в якій його треба ставити. Відчинити одну чи дві високі сільсько-господарські школи — це ще зовсім не значить, що сільсько-господарське населення українських земель дійсно буде мати агрономічну допомогу, а абсольвенти с.-г. високих шкіл працю по своему фаху. Разячий приклад маємо з першим випуском інжинірів-агрономів Подебрадської Академії в ЧСР. До 1. червня ц. р. закінчило агрономічний відділ 36 осіб*). Минуло вже пять місяців — час досить довгий для того, щоб можна було підшукати працю по фаху. Поглянемож, як розмістились інжинiри-агрономи У. Г. А. в Подебрадах.

На 1. XI. ц. р. було зі згаданих 36 осіб: 1) На Великій Україні — 1 особа (2.8 проц.). 2) В Польщі — 9 осіб (25 проц.), з того: а) на польських землях працювало по фаху 5. б) працює по фаху на українських землях 2, в) на українських землях не працює ще 2. 3) В Румунії — 1 особа (2.8 проц.). 4) В Чехословаччині — 15 осіб (41.7 проц.), з того: а) на чеських землях робітниками 11, б) працює на українських землях 0, в) працює при українських установах по фаху 4. 5) В Люксембурзі — 1 особа (робітником). 6) У Франції — 2 особи, без роботи 1, робітником 1. В Німеччині — 1 особа. В Канаді — 5 осіб. Таким чином за пять місяців знайшло працю по фаху на рідних землях: 1) в У. С. Р. Р. 1 особа — 2.8 проц. укінчивших, 2) в Польщі 2 особи — 5.55 проц. укінчивших, 3) в Румунії на українських землях 0 осіб — 0 проц. укінчивших, 4) в Чехословаччині на українських землях 0 осіб — 0 проц. укінчивших, 5) в Чехословаччині при українських установах 4 особи — 11.11 проц. укінчивших. Разом для українського народу працює 7 осіб, себто 20 проц.

Решта-ж агрономів-інжинірів (80 проц. цілого випуску) перебуває або в стані сільсько-господарських робітників або просто є без роботи. Правда, що до такого розпреділення агрономів-інжинірів У. Г. А. в Подебрадах у значній мірі причинились сторонні сили і впливи чисто політичного характеру, але колиб українське населення по цей бік Збруча відчувало як слід потребу в агрономах з високошкільною освітою, то воно напевно ті сторонні сили і впливи переборолоб. Колиж це не сталося, то це показує, що у нас ще не відчувається гострої потреби в агрономах. А не відчувається гострої потреби тому, що нема ще в нашому селі переконання в необхідности такого фаху. Священик, учитель, лікар, адвокат, навіть почасти ветеринар — це професії зрозумілі і потрібні з точки зору нашого села, але агроном — це професія, необхідність якої в сучасний мент ще треба доводити українському населенню по цей бік Збруча. Все це не значить, що не потребуємо й високих с.-г. шкіл, але це значить, що **поруч з організацією високих с.-г шкіл треба організувати й інші галузи агрономічної допомоги населенню.** Не маємо ні нижчих сільсько-господарських шкіл, ні розвиненої повітової та районової агрономії, які забиралиб абсольвентів високих с.-г. шкіл, і через те наше сільсько-господарське шкільництво виглядає, як хата, для якої збудували вже дах, але не збудували ще фундаменту та стін.

Отже не відкриття окремих високих чи середніх с.-г. шкіл, а організація згідної і гармонійно-розвиненої системи агрономічної допомоги населенню, а в ній як окремих ча-

*) До числа закінчивших зараховано також і 2 абсольвентів, що були адміністративно висланi за межі ЧСР. після скінчення Академії і тому не встигли стати до дипльомних іспитів, як рівнож одного абсольвента, що зогляду на тяжкий стан здоровля переложив дипльомні іспити на весну 1928 р. Таким чином в числі 36 є інжинірів 33.

М. ЗОЩЕНКО.

Коза.

(Докінчення)

VIII.

Ранком прийшов до Забежкіна телеграфіст.

— От, — сказав телеграфіст, не витаючись, — Домна Павловна приказала, щоби до двацять чотирьох годин, інакше — судом і слідством.

— А я, — закричала з кухні Домна Павловна — а я, так і перекажи йому, Іване Кириличу, худобині тій, я й видіти його не бажаю.

— А Домна Павловна, — сказав телеграфіст — і видіти вас не бажає.

Домна Павловна кричала з кухні:

— Та поглянь, Іване Кириличу, чи не спалив він матрацу, сучий син. Курив недавно. Був у мене один такий хитрунець — перепалив. І перевернув підляка — не замічу, думає. Я в них, у підляк, всі кишки наскрізь бачу. Наволоч!...

— Даруйте, — сказав телеграфіст Забежкінові — пересядьте на крісло.

Забежкін сумний пересів з ліжка на крісло.

— Кудиж я переїду? — сказав Забежкін. — Мені й переїхати нікуди...

— Він, Домно Павловно, каже, що йому й переїхати нікуди, — сказав телеграфіст, оглядаючи матрац.

— А нехай їде, куди хоче, хоч кітці під хвіст! Я в його життя не встряваю.

Телеграфіст Іван Кирилич оглянув матрац, заглянув — без усякої потреби — під ліжко і, моргнувши Забежкінові одним оком, відійшов.

Вечером Забежкін навантажив візок і виїхав невідомо куди.

А коли виїзджав із воріт, то стрінув агронома Пампушкіна.

Агроном спитав:

— Куди? Куди це ви, молодий чоловіче?

Забежкін тихо всміхнувся і сказав:

— Так, знаєте... прогулятися...

Учений агроном довго дивився йому вслід. На візку поверх добра на синій подушці стояла одна пара черевиків.

IX.

Так пропав Забежкін. Коли проти його призвища зявилось вісім галок, бухгальтер Іван Нажмудинович сказав:

— Шабаш. Звільнений ти, Забежкін, по скороченні штатів.

Забежкін записався на біржу безробітних, але роботи не шукав. А як жив — невідомо.

Одного разу стрінула його Домна Павловна на Дерябкінському ринку. На торговиці всячиною. Забежкін продавав пальто. А був Забежкін у драних чоботах і в бабячій кацабайці. Був він неголений, і борідка росла в нього чомусь руда. Пізнати його було важко.

Домна Павловна підійшла до нього, пощупала пальто і спитала:

— Скільки за пальто хочеш?

І нагло пізнала — то Забежкін.

Забежкін похнюпився і сказав:

— Візьміть так, Домно Павловно.

— Ні, — відповіла Домна Павловна, насуплюючись — мені не для себе потрібно. Мені для Івана Кирилича потрібно. У Івана Кирилича пальта зимового немає... Так я не хочу, а ось що: грошей я тобі певне не дам, а от приходь — будеш обідати у свята.

Пальто накинула на плечі і відійшла.

В неділю Забежкін прийшов. Обідати йому дали на кухні. Забежкін стидався, підбирав брудні ноги під крісло, хитав головою й їв мовчки.

— Ну, як там, брате Забежкін? — спитав телеграфіст.

— Нічого собі, Іване Кириличу, терплю, — сказав Забежкін.

— Ну, терпи, терпи. Руському неможливо, щоб не терпіти. Терпи, брате Забежкін.

Забежкін зїв обід, і хліб сховав у кишеню.

— А я думав, — сказав телеграфіст, сміючись і підморгуючи, — я, Домно Павловно, думав — чого це він, вудочку на мене закидає? А він ось куди сіти закинув — коза.

Коли Забежкін відходив, Домна Павловна спитала тихо:

— Ну, а признайся, адже ти збрехав про очі і взагалі?

— Збрехав, Домно Павловно, збрехав. — сказав Забежкін, зітхаючи.

— Н-ну, йди, йди, — насупилася Домна Павловна, — не плентайся тут!

Забежкін відійшов.

І в кожне свято приходив Забежкін обідати. Телеграфіст Іван Кирилович реготався, підморгував, хлопав Забежкіна по животі і питав:

— І як же це ти, брате Забежкін, обмахнувся?

— Обмахнувся, Іване Кириличу...

Домна Павловна суворо говорила.

— Лиши, Іване Кириличу! Нехай їсть. Пальто теж гроші коштує.

Після обіду Забежкін йшов до кози. Він давав їй шкоринку і говорив:

— Нині була юшка з трибулькою і турнепс на друге...

Коза тупо гляділа Забежкінові в очі і жувала хліб. А опісля облизувала Забежкінову руку.

Одного разу, коли Забежкін зїв обід і шкоринку сховав у кишеню, телеграфіст сказав:

— Положи шкоринку назад. Так! Напхався і до побачення. До кози нічого вештатися!

— Та нехай там, — сказала Домна Павловна

— Ні, Домно Павловно, моя коза! — відповів телеграфіст. — Не дозволю... Може мені зі злоби козу знівечити. Що він там з нею ворожить?

Більше Забежкін обідати не приходив.

(Переклад з російської мови.)

стин: системи досвідних установ, системи сільсько-господ. шкільництва, системи сільсько-господарської позашкільної освіти і системи сільсько-господарської кооперації. Отсе ті проблеми, які треба ставити перед нашим громадянством і які спільними силами треба розрішати при допомозі державних, громадських та індивідуально-приватних засобів.

Агр. Віктор Доманицький.

ЖЕНЕВСЬКІ НАРАДИ.

Женева, 6. грудня 1927.

Головною справою женевських розмов буде справа польсько-литовського конфлікту. В Раді Ліги Націй роблять заходи, щоби всі інші справи усунути з денного порядку, а занятися виключно справою того конфлікту. Кажуть, що мін. Чемберлен привіз до Женеви англ. предложення розвязання конфлікту. На основі цеї концепції Ліга Націй мала би вибрати спец. комісію, яка відвідала би Вильнщину і Литву, розглянула відносини національних меншостей і ділянку шкільництва. Опісля мали би устійнити, що Вильно належить до Польщі, а Польща зі свого боку мала би поробити Литві економічні уступки. Для здійснення цеї концепції в Женеві роблять заходи передовсім у мін. Штреземана. Він опісля мав би приєднати для цеї ідеї Вальдемараса.

Берлін, 6. грудня 1927.

Бюро Вольфа подає, що Літвінов у розмові з Вальдемарасом підкреслив конечність закінчити воєнний стан між Польщею і Литвою. Щодо відновлення дипл. зносин між тими краями, Літвінов сказав представникам Польщі і Литви, що ця справа торкається лише тих двох країн і тому уряд СРСР. не хоче мішатися до тих справ. Літвінов зазначив, що для СРСР найважнішим є усунення всяких чинників, які могли би захолочувати мир.

Женева, 6. грудня 1927.

Шв. Тел. Аг. подає, що представники Англії, Франції, Німеччини, Італії і Японії були згідні щодо цього, що формальний стан війни між Литвою і Польщею мусить бути знесений. В середу Рада Ліги Націй зачне в тій справі дискусію. Вальдемарас предложить Раді литовські домагання і зажалення, а мін. Залеський буде боронити становища Польщі. В колах Ліги думають, що Раді вдасться довести до порозуміння.

ГОЛ. ВИБ. КОМІСАР.

Варшава, 6. грудня 1927.

Нині відбулося засідання президентів найвищого суду, щоби представити міністрові справедливости трьох кандидатів на становище гол. виб. комісаря. Гол. комісаря виб. іменує през. річипосполитої на внесення мін. справедливости. Як кандидатів подають: през. найв. суду Сейду, д-ра Могильницького, д-ра Дворського і Погорецького.

УРЯДОВЕЦЬ, ЩО КАНДИДУЄ НА ПОСЛА, НЕ ДІСТАНЕ ВІДПУСТКИ.

Варшава, 6. грудня 1927.

Рада мін. ухилила закон з 24. серпня 1920 р. про відпустки для урядовців, які кандидують на послів.

КАБІНЕТНА КРІЗА В РУМУНІЇ.

Букарешт, 6. грудня 1927.

Місія створення рум. кабінету, яку взяв на себе вдруге Вінтіля Братіяну, не вдалася. Переговори розбилися наслідком становища лідера сел. партії Маніу, який сказав, що готов співпрацювати з лібералами під умовиною розвязання теперішнього парляменту і проголошення нових виборів.

НОВИНКИ.

— **Концерт Свята Пісні**, який відбудеться в четвер 8. ц. м., буде повторений в пятницю 9 грудня 1927, в год. 7·15, в салі „Лисенка“ для української шкільної молоді по знижених цінах.

— **Українські епископи**, які беруть участь в епископській конференції у Львові, відвідали минулої неділі всі наші церкви у Львові. Взяли участь у вечірній відправі та виголосили проповіди зібраним вірним, що заповнили всі церкви. Канадійський епископ Будка був у церкві Успения ПрДМ. (Волоській), еп. Куртев у церкві св. Петра і Павла, еп. Коциловський у церкві св. Миколи, еп. Няраді у церкві Преображення, еп. Гебей у церкві св. Пятниць, еп. Гойдич у церкві оо. Василіян на Жовківськім.

— **Шпигунська історія?** Львівська преса приносить ревеляції про новововідкриту шпигунську історію, в яку мають бути вплутані жовніри польської армії, української національности. Два з них Михайло Волошин і Андрій Куспй (?) мали передавати папери крадені з військових канцелярій, головно про оборонну організацію Д. О. К. VI.

— **Львівська темна хроніка.** Ті, які потратили у своїх хатах, підчас своєї неприсутности, ріжні цінні предмети, можуть потішити себе, що бодай знають, в чиї руки попало їх добро. Виходить, що ще від весни гуляла по Львові гільтайська трійка залюблена в чужих предметах. Складалась вона з чепурної дами, хоча й з нечепурним іменем Файга Клайтман, з її кревняка Лайзора Райсмана, що ходив у студентській шапці, і з Ізраеля Ґевірца, що мав на оці більмо, але добре бачив чужу власність. Всі вони із Ковля і вибрали собі Львів як місто, де можна легким коштом прожити весело кілька місяців. — Дуже простий спосіб заробітку найшов залізничник Младейовський, який не міг прожити із 140 зол. місячно; брав на сплати наколісниці, за які давав першу пайку і негайно їх відпродував, щоби брати нові в інших крамницях.

— **Чи є ще російські полонені?** Цими днями вернулось в Австрію ще кілька російських полонених із великої війни, що аж після 11 літ мали змогу вернутись до рідні. Австрійська преса торкається питання: чи ще багато таких бувших австр. полонених сидить на просторах бувш. російської імперії. Офіціяльні дані одержані з Москви стверджують, що досі є ще кількасот, а може й кілька тисяч бувш. австр. підданих на Сибірі у ріжних закутинах або й містах, де вони залишились добровільно, після довголітніх даремних спроб повороту. Всі ці люди почали нове життя. Може є ще між ними такі, що не тратять надії вернутись до батьківщини. Але нині ніяка влада вже їх не стримує, тільки загальні важкі умовини комунікації задержують їх на місці. Тому неодна родина, яка вважає свого члена давно померлим може ще одного дня зазнати ніякової несподіванки, коли пропавший полонений вернеться після довгих літ додому.

— **Царські дорогоцінности.** Із Москви прислали до Льондону нову партію дорогоцінного каміння, золота та ріжних предметів, що були власністю царської родини. Їх купив один англ. золотар за 100.000 фунт. шт., вони виставлені в його крамниці і варт нині кілька міліонів. Є між ними рідкої краси стоячий годинник, що прикрашував будуар цариці в Царськім Селі.

— **Рекорди.** Льондонській поліції вдався неабиякий рекорд. Одного дня вона найшла в околиці міста трупа одного із своїх товаришів. Хто його застрілив? — не можна було збагнути ніяким способом. Тоді один із агентів звернувся у приватній розмові до одного із злочинців що відсиджував кару і зробив з ним інтерву в цій таємній справі. Злочинець поцікавився настільки обставинами злочину, що обіцяв співпрацю своїх товаришів, з яких інтересі є віднайти злочинця. — Бувший англ. премієр і голова ліберальної партії льорд Асквіт признався, що ніколи ще не розмовляв телефоном. Має він за собою більш 40 літ політичної діяльности.

— **Літературний куток.** Померла популярна сентиментальна польська письменниця Гайота, що написала кількадесять повістей. Її дійсне прізвище Олена з Богуських Пайздерська. — Відкриті останньою революцією архіви царської „охрани“ дають щораз новіший матеріял до історії тої організації. Останньою їх сенсацією є доказ, що постійним співробітником „охрани“ був відомий французький письменник Анрі Мюрже, автор славних „Сцен із життя Богеми“, що до нині ще живуть не тільки в книжці, але й на сцені як опера. Мюрже діставав щомісячно 100 фр. від графа Толстого, бувшого агента тайної поліції в Петербурзі, пізніше радника рос. амбасади в Парижі. Толстой, відомий як приятель Пушкіна і колишній учасник змови декабристів у грудні 1825 р. Мюрже був у близьких зв'язках із визначними франц. письменниками тої доби (напр. Гюґо) і давав точні справоздання про діяльність революційних гуртків. Історики літератури не підозрівали досі, щоби поет, якого із таким зворушенням описував пужлу бездомної богеми, міг одночасно виконувати таку низьку функцію. Як бачимо: голос шлунка в історії літератури буває іноді таки сильніший як талант. Усі, що цінили симпатичну постать автора „Богеми“ будуть справді засумовані новооголошеними документами, які кидають таку тінь на великого письменника.

— **Арабська авантура.** Не вмерла ще традиція тої доби, коли народи та племена вели із собою війну за... одну жінку. Та традиція живе ще в околиці Дамаску, де від довгих місяців головачі двох арабських племен борються із собою за владу над одною англійкою. Геройкою цієї війни є льондонська акторка Етель Коврард, що в початку цього року приїхала до Дамаску із одною французькою трупою. У ній закохався шейх Фуав Чіяні, проводир 10.000 бедуїнів. Вона відвідала його табор і не хотіла згодитись на шлюб з ним, а вернулась у Льондон. Одного дня вона їхала із Льондону. Шейх викрав її чи звабив. Вона стала його жінкою. Але його дядько Нурід, проводир іншого племени, домагався від нього, щоби він зірвав із нею. Фуав не згодився на це і послам Нуріда, що принесли дарунки жінці Фуаза, гарній англійці, відрізав голови. Від цього часу ведеться війна між тими двома племенами. Дідо хоче відобрати внукові його жінку, яка його теж очарувала. У цій війні згинуло вже 120 арабів. Посередництво англійського консуля в Дамаску, щоби поладнати конфлікт не дало до цього часу ніяких наслідків. Англ. акторка осягнувши свою мету, повинна би тепер доказати ще більшої штуки і втікти у Льондон.

— **Кандидати на північний бігун.** У ню-йорській вязниці, т. зв. Лівенворт, два її мешканці обдумують поважно виправу до північного бігуна. Є це люди, що мають неабиякі дані на такі плани. Кук — суперник славного Пері, попав у вязницю, тому, що хотів ошукати історію та географію, впевняючи, що це він відкрив бігун. Другий його товариш полковник Форбес сидить там за зловживання, в яких провинився як голова бюра ветеранів. Оба вони випрацювали всі подробиці найближчої експедиції до півн. бігуна і Форбес, звільнений із вязниці, вже нині їхав би туди, але жде на Кука. Кук покищо на волі, але тимчасовій, за яку ручить словом чести. Він має ще відсидіти 5-літню кару. Американська Теміда могла би забавитись у Соломона і дарувати йому умовно кару, якщо він справді вибереться до північного бігуна, де прецінь не легше жити як у вязниці.

— **Світова всячина.** СРСР. живо цікавиться планом поєднати каналом Волгу та Дон і встановити корабельну комунікацію між Каспійським і Чорним Морем. — При військовій бранці у Франції стверджують, що запримічується зріст неграмотности. — Англійське м-ство внутр. справ думає над планом, щоби замісць вязниць зорганізувати висилку вязнів до карних кольоній на острови Тихого Океану. — Китайські пірати, що пірвали капітана англ. корабля „Сіянгтан“ Лельора домагаються 60.000 дол. за його видачу. — В Анґорі помер польський посол Ковальський, бувш. проф. хемії в Фрібурзі і посол у Гаазі, Відні та при Ватикані. — У Маґдебурзі застрілився із невідомих причин бувш. президент поліції Крігер. — Повінь, що навістила Оран (Альжир) на просторі 2500 кв. км. знищила всі житла, втрати на 600 міл. фр.; европейців згинуло 250, тубильців 2500. — Фільмовий артист Гаррі Піль ранений підчас проби з тигром. — Помер найстарший віденський актор Леопольд Штрасмаєр у 81 р. життя; він був одним із найкращих комиків, улюбленцем Відня, де грав від 1871 р. Місто поховало його на свій кошт.

Театри.

„Коопер. **Український Театр**“ під дирекцією п. Стадника (вул. Шашкевича).

7-го „Вій“, народня опера на 3 дії, Кропивницького за Гоголем.

Початок 7·30 вечером.

Міський великий театр:

7-го „Паґаніні“ (по цінах до половини знижених).

8-го год. 3. попол. „Лилик“ (ціни пополудневі).

8-го год. 7·30 веч. „Джіоконда“.

Міський „Театр Новин“:

7-го „Преміована краса“, фарса Ястшембец-Залеського.

8-го „Лоріна“, оперетка Жільбера.

Початок 7·30 вечером.

Кіна.

„Аполльо“: „Коли мущина кохає“ з найбільшим світовим актором Джоном Берімор і Долорес Кастельо.

„Палас“: „Наполеон“ Абля Ганса.

„Лев“: „Чанг“, могутня драма сіямської джунглі на підставі „Книги Джунглі“ Кіплінга.

„Фатаморгана“: „Князь кохання“ з Джоном Джільбером.

Біржа.

Гроші.

Долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·85·50—8·88·00, корони чеські 0·25·00—0·26·00, австрійський шілінг 1·26·00—1·26·50, рум. лея 0·05·25—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·35·00, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, англійський фунт 43·40—43·80, німецька марка 2,11·95, данціґський гульден 1·72·99, червінець 30·20—31·00.

Золото: 20 кор. 36·20—36·50, 20 франків 34·00—34·30, 20 марок нім. 42·40—42·80, 10 рублів рос. 46·80—47·20.

Збіжже.

Пшениця двірська 48·25—49·25, пшениця селянська 46—47·75, жито 38·50—39·50, ячмінь бровар. 39·00—41·00, ячмінь на мливо 33·75—34·75, ячмінь пастівний 31·00—32·00, овес 32·50—33·50, кукурудза румунська 33·50—34·50, бараболі рафовані 5·00—5·25, фасоля біла 45—55, фасоля колірова 40·00—50·00, горох півікторія 56—66, горох полевий 40—50, бобик 34·50—35·50, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 36·25—38·25, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 61·50—62·50, мука пшенична 40-проц. 76·50—77·50, мука пшенична 50-проц. 76·50—77·00, мука житня 65-проц. 59·00 грисік кукурудза 53—54, мука кукур. 36·25—37·25, отруби житні 25·50—25·00, отруби пшеничні 26·00—26·50, крупи гречані 73·00—74·50, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 57—58, конюшина червона 255—285, мак синій 115—130, мак сивий 85—105, мішки ютові, нові 1·70—1·80, мішки ужиані 1·50—1·60.

Дописи.

ПРАГА. (Українська ґімназія в Празі. — Виясненння на допис п. Сірополка). В ч. 266 „Діла“ появився допис про українську ґімназію в Празі. Темними красками змальовується в ньому стан цеї так важної української культурно-освітньої установи за кордоном, зорганізованої Українським Педагогічним Інститутом ім. М. Драгоманова впродовж двох останніх років серед важких умов українського життя на еміграції, без достатніх матеріяльних засобів і з доволі великим накладом енергії з боку цілого гуртка шкільних працьовників, відданих справі з правдивою посвятою. В цій єдиній українській середній школі за кордоном зібрались головним чином діти української еміграції — з Чехії, Польщі, Румунії й Франції. Із самого дна еміґрантського життя — недоїті, виголоджені, у виховання занедбані й здебільша мало грамотні прибули вони в Прагу під опіку чех. уряду, щоби тут учитись та виховуватись у своїй — рідній школі на добро й славу українському народові. Правда, інтернатське помешкання, в якому вони тут мусіли перебувати два перші роки, було погане. Тут було їм тісно жити й невигідно учитись, але коштів на краще влаштування цілої сотні дітей не було й вільного кращого помешкання під інтернат також не було, так що приходилось з болем такий стан терпіти й стукати до сердець доброчинців, для яких такий стан був також болючий. Щойно з початком цього шкільного року діти перейшли на кращі умови життя. З браку відповідного помешкання в Празі ґімназія перенеслась до Ржевніц — пів год. їзди від Праги, де інтернат знайшов вигідне, здорове й просторе помешкання. Несприятливе приміщення дітей у двох перших роках некорисно відбивало й на сам хід праці в школі, а в самому інтернаті — дірявому позичному бараці — не було повної можливости наладнати життя згідно з усіма вимогами гігієни й домашньої педагогіки. Всеж таки, завдяки великій праці учителів ґімназії, які мали завдання не тільки якнайширше піти на зустріч українським дітям, поставленим в некорисні умови життя поза школою, але й виріпшувати всі ті освітні браки, з якими всі ці діти прибули зі своїх до празької школи. Праця була незвичайно важка, але й успішна. Кожний з учителів працював понад приписану скількість годин ще й доволі велику скількість годин безкорисно з щирого бажання допомогти учням. Поволі рівень знань в окремих клясах поступово вирівнювався, кляси стабілізувались і школа при кінці другого року свого існування піднялась у всіх напрямках до висоти вимог цілком нормальної й доброї школи. Чеські контрольні шкільні органи знайшли на весні мин. шк. року ґімназію з педагогічного боку в доброму стані. Ясно, що процес її удосконалення ще не закінчився. Деякі недоліки ще не закінчено. Деякі недостатки організаційного характеру, які вистатч...

випливають з умов життя на еміграції, що іступують: Брак власного помешкання під школу є причиною, що навчання відбувається після обіду по чеських шкільних будинках. Перебування в „гостях" дуже невигідне, сполучене завсіди з рівними обмеженнями й невигодами. Невеликий місячний бюджет не дозволяє влаштувати як слід потрібні кабінети, бібліотеку і т. ін. Брак українських підручників для цього типу середньої школи... Учителі за свою удвоє більшу працю від праці звичайного учителя отримують лиш, як емігранти взагалі, невелику допомогу, яка не вистачає на прожиття з родиною. Та ніхто з них на свої злидні не нарікає: усі є раді, що можуть працювати в рідній школі й заздалегідь в тім самім щирім волі школа гарно розвивається. Треба бути людиною злих замислів, щоб підхоплювати ті чи інші недостатки, від школи незалежні, або прилюдно повторювати ворожі сплетні про учителів та зараз же й кидати каменем на цілу установу, так палінну в своїх першопочинах і так корисну в даних умовах. Та інстинкт руйнування в української „інтелігенції" ще, на жаль, надто сильний. Учні отримують усе потрібне до життя: харч, одяг, усі книжки, апиток і т. ін. — до найменшої речі. Відношення учителів до учнів щире, сердечне. З боку учителів не було жадного випадку побиття, навпаки можна закинути їм надто велику лагідність і вирозумілість. П. Сірополко ймовірно чув десь від „друзів", що два роки тому назад в інтернаті вихованк ударив учня за непослух — і ось який із цього висновок робить ш. автор: в школі б'ють, катують.. Сенітність праці учнів піднеслась за ці два роки педагогічної діяльности на 50 прц. Остання класифікація (у червні 1927) пройшла без жадних втрат. Ш. автор допису ставить виною школи те, що 16 учнів покинуло школу. Так, вони мусіли її покинути, бо склали матуру. Тільки декількох з них, що не могли й не мали потрібних для цього передумов, вийшли не склавши матури. Та всі вони не учні гімназії, а матуральні курсанти, не діти а парубки поверх 20 років. Дехто з них з пікавости і з причини безробіття в Чехії виїхав у Францію. Та довелі спростувань. Щоб зясувати невірність окремих інформацій допису п. С. — на це не вистачилоб місця.

Для ш. читачів цікавіше буде довідатись про те дійсно жахливе, що звязалось з історією перших років української гімназії в Празі. Жах викликає історія тої ролі, яку відограли в процесі творення гімназії деякі посторонні громадяни, здебільша визначні колись „фігури" в добі української самостійности. Неможливість заспокоєння надто амбітних претенсій декого з них зробила їх через ніч із великих друзів школи її найзапеклішими ненависниками. Пішла скоро акція віддавати в формі агітації в Празі й далеко від Праги, критикування, збірання підписів під протести, і — в формі потайних доносів перед чсл. урядом про „засілля галичан", хоча тих галичан у школі не багато — на 11 учителів тільки 2 й 1 директор (до 1. IX. 1927), про протиславянський дух, нерозуміння дітьми „галицької мови", побивання учнів, антирелігійність і т. ін. В одній із потайних делегацій зроблено заяву про охоту забрати дітей до російської гімназії і висловлено думку, що добре булоб, якби чсл. влада зачинила українську гімназію. Коли ж чсл. уряд переконався в безпідставности таких доносів і перестав ними цікавитися, вибрано нові методи й шляхи. Почалися напади зі сторінок чеської преси — „Народніх Лістів" Крамаржа, клерикальних „Лідових Лістів", органу чсл. фашистів і т. ін. Анонімні інформації, які виходили з одної української руки, були одного змісту. Чеські праві кола, найбільше байдужі для українства, залякувались короткими новинчовими напасками на протиславянський дух, більшовизм, протирелігійність і т. ін. в українській гімназії. І сталося так, що в обороні правди й української школи перед нападами „українців" виступили аж самі чеські шкільні органи в „Нар. Лістах" (березень 1927). Після програної кампанії в чеській пресі прийшло на чергу останнє зусилля в українській пресі. Почин зробив п. Ст. Сірополко своїм дописом (ч. 266 „Діла"), який так вірно характеризує автора, а так фальшиво українську гімназію. Змістом він подібний до нотаток у чеській пресі, тільки тут дещо вже іншу має форму. Протиславянський дух гімназії висловлюється тут вже тільки в формі натяку на переслідування „Сокола", чого ніколи не було й немає, звязується з темою про тілесне виховання. Закид більшовизму пройшов у формі підрадної заміточки про означення (в урядових статистиці гімн. звідомлень) державної приналежности частини учнів до Рад. України. Але не згадується, що інша частина зареєстрована своєю приналежністю до Польщі. Отож радяно- і польонофільство рівночасно! Ш. автор це друге не вважав, мабуть, за гріх. Є згадка й про релігію. Немає тільки ні слова про „засілля галичан". Цей „номер" мусів, на жаль, відпасти. Який же вислід може мати цей останній виступ проти гімназії? Думаю — для його автора посоромлення. Українська гімназія в Празі, як працює, так і далі працюватиме, щиро й витревало, на користь не тільки самих українських дітей, але й усього українського народу. Тут зібрані є діти з усіх українських земель і найважнішою провідною ідеєю педагогічної праці цеї школи є виховати їх так, щоби були пінними українськими громадянами, здатними тільки до будування цінностей, а не до кривні й руйнування, щоб були кращі, ніж їх грішні батьки.

Д-р Я. Ярема,
дозв. директор україн. реф. реальної гімназії в Празі.

*

Вже по зложенні повищого допису дістали ми додатково від автора допису ще слідуючу замітку:

Вчора вислав я допис про українську гімназію в Празі на допис п. Сірополка в ч. 266. Сьогодні появилась в „Нар. Лістах" нова напасть на українську гімназію, яку я у вирізку пересилаю — для ілюстрації... Цим разом удар спрямований проти особи ректора Українського Педаг. Інституту, проф. д-ра В. Сімовича. Денунціюється його як галичанина, австрофіла, українського фанатика і — комуніста! Гімназію обвинувачується в тому, що немає в ній навчання російської літератури, а також релігії. (Пояснення щодо релігії: її в гімназії немає з таких причин: 1) немає українців-катехитів на еміграції, а требаб їх аж двох — для православних і греко-католиків, 2) немає згоди між батьками — одні з них за, другі проти. Через те, щоб не було клопотів, заведено виховні години, на яких іде навчання моралі). Повторюється відвічна брехня про виключення „Сокола", а гімназійний пласт ставиться як комуністична організація. Тим часом пласт гімназії, цілком на зразок пластів в краю, є головним фактором національного виховання й розвивається дуже гарно. Нарешті витягається підручник заг. географії для І. кл. Іванова, харківського видання. Підручники в гімназії є комбіновані з підручників, які найбільш підходять для школи. Здебільшого є це галицькі підручники, як для української мови, природознавства, математики і т. ін. Є Грушевський, Дорошенко, Рудницький. Для заг. географії (І.—ІІ. кл.) служать помічником підручник Іванова. Навчання пройняте у всьому національним українським духом. Підручник є тільки допомогою згідно з вказівками учителя. Через те й комуністичні місця, де такі є, не страшні для нас. До того малі діти не розуміють ні що таке „пролєтаріят", ні що таке „буржуазія". Та підкреслення такого місця в пресі, звичайно, ефект матиме.

Д-р Я. Ярема.

ЗБАРАЖ. (*Нарада повітової інтелігенції*). **Дня 1. XII. ц. р. Філія „Просвіти" в порозумінні зі всіми повітовими організаціями спросила на конференцію священиків, їх жінок, учителів, учительок, урядовців, студентів університету й інших громадян, щоб обговорити способи дальшої акції в народній роботі на всіх її ділянках. Д-р Андрій Гаврилюк зреферував усі справи „Просвіти", „Рідної Школи", „Українського Дому", кооперації споживчої, сільсько-господарської і кредитової, УКТОН-і, Т-ва Охорони Воєнних Могил і богато інших.** Силою самого факту в кождому селі моральний провід мають з природи річи священики й учителі, тому ця конференція була зовсім на місці. З цілого повіту ті „природні" провідники зійшлися перший раз в такому великому комплеті. Душа радувалася, що ця конференція обновить народню роботу в повіті. На жаль, ми таки не вийшли поза шаблон: наговорили багато загальникових фраз, поганьбили одні других і з несмаком та огірченням розійшлися... В дискусії забирали голос: учит. Іван Ющишин, д-р Кульчицький, д-р Гамаль, Теодор Когут, Сидір Сеник, о. дек. Ол. Голіннатий і о. сов. Л. Юрчинський. Чи вжеж дійсно не зможемо ніколи відбути наради в додатньому змислі?

Присутна.

З концертової салі.

ІІ-гий симфонічний концерт орхестри міського театру.

Другий симфонічний концерт орхестри міського театру під дирекцією Юрія Бояновського обіймав у програмі: Вступ до опери „Meistersinger von Nürnberg" Р. Вагнера, фортепяновий концерт e-moll Шопена, бурлеску a moll на фортепян в супроводі орхестри Ришарда Штравса і тогож композитора „Till Eulenspiegels lustige Streiche". Оба симфонічні твори, як Вагнера так і Штравса, можуть нині видаватися більше простими в порівнанні з деякими творами сучасних модерних композиторів, а проте хто знає, чи не ставлять вони більших вимог під оглядом прецизности виконання до членів орхестри взагалі та стилевої чи характеристичної інтерпретації від дирігента зокрема. Кожне недотягнення залишається тут тим яскравішою плямою. Знаючи добре ті трудноші, серед яких приходиться реалізувати того роду симфонічні концерти, з тим більшим признанням треба поставитися до повної мистецького успіху праці дирігента Ю. Бояновського, який і тим разом зложив докази небуденних дирігентських спосібностей. Хоч сам спосіб його дирігування може декому видатися на перший погляд, що так скажу „перечуленим" і з певною дозою „фантазії", то проте треба признати, що п. Бояновський розпоряджає тою силою сугестії, якою передає членам орхестри питомі ціхи своєї наскрізь шляхотної і повної мистецького зрозуміння інтерпретації. В особливу заслугу треба приписати йому факт виегзеквування в орхестрі виразнішої диференціяції в динаміці, зокрема ж правдивого „piano".

Солістом того вечера був пяніст Леопольд Мюнцер, про виступи якого мав я нагоду вже двічи реферувати. Його першорядні, як чисто пяністичні, так і музикальні прикмети, в яких при першім його концерті у Львові запримітив я деяку перевагу живого темпераменту і може подекуди надмірної імпульсивности у способі гри — набрали в дуже короткім часі повної рівноваги і гармонійної пропорціональности й уявляють собою виразно вільблений профіль маркантної індивідуальности того знаменитого пяніста. У фортепяновім концерті e-moll Шопена пяніст не пішов слідами якоїсь-то „традиції", чим може розчарував до певної міри деяких „пуритан" на точці Шопенівської інтерпретації, які очікували радше якогось перечулено мрійливого настрою. І хоча інтерпретація того прекрасного концерту виявила по части під кутом почувань і переживань модерного пяніста, то все таки треба признати їй і високу поетичність у кантілєні і просто Моцартівську ніжність у коронкових пасажах та ритмічній легкости і безумовну шляхотність у виразі.

Дуже цікавим контрастом, як також знаменитим „pendant" до „Till-Eulenspiegels lustige Streiche" була бурлеска d-moll на фортепян з орхестрою. Шляхотна і свіжа, при тім повна ритмічної верви інвенція того твору як не можна краще підходили під прикмети пяніста.

Не зважаючи на дуже несприятливі акустичні умови театральної салі, особливож для фортепяну, якого голос на тлі котар і оксамитів тратить чи не на половину свого блеску і мягкости, зумів пяніст викликати незвичайно бравурним виконанням цього твору сильний навіть зверхній ефект. Хоча чисто технична квестія, яка служить пяністові все тільки як засіб до цілі, ніколи не висувається на перший плян, то слід підчеркнути, що тим разом пяніст був і під чисто пяністичним оглядом незвичайно щасливо розположений.

П. Ю. Бояновський як у концерті Шопена, так і в бурлєсці Штравса виявив себе дирігентом, який прецизно і тонко реагує на інтенції соліста і в значній мірі причинився до успіху твору як цілости.

На будуче вказано булоб, щоби при того роду творах, як „Till Eulenspiegel" подано і короткий зміст твору, бо ширшому загалові напевно не були відомі всі ті епізоди, як побиття глиняних глечиків бабам на торзі чи проповідь у ролі пастора, чи опісля роля аманта, його диспута з професорами в Празі і вкінці зловлення і повішення його, а потім веселий епільог, який свідчить, що, не зважаючи на його тілесну смерть, гумор того „шибеника" жиє в народі дальше.

Загально: цілий той симфонічний концерт був імпрезою незвичайно вдатною.

В. Барвінський.

†

З Льоґаїв
АННА ДАВИДОВА
померла по важкій недузі, заосмотрена Найсв. Тайнами дня 5. ц. м. в 46 р. життя. На похоронний обряд, що відбудеться в четвер дня 8. ц. м. в год. 2 з полудня з дому жалоби при вул. Мурарській ч. 22 на Личаківський цвинтар, запрошують Свояків, Приятелів і Знайомих у важкім горю
Муж і Рідня.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Зборів:
8. XII. Маруся Богуславка.
Поморяни:
9. XII. Вій.
10. XII. Вихрест.
11. XII. Маруся Богуславка.
12. XII. Гейша.
Готується до постановки: Катерина, Пісні в лицях, Аскольдова Могила і Румунське весілля.

Виклад Товариша Інж. Андрія Корнелла „Осушення Полісся" відбудеться дня 8. ц. м. в год. 17. в льокалі Товариства. Після викладу дискусія на тему меліорації і її організацію у нас. Гостям раді. — *Видія Українського Техн. Товариства.*

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10